

Program Sandnes Venstre



**VENSTRE**

Program

Sandnes Venstre

Lokalvalget 2023

## Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse .....	2
Kjære Sandnes-velger.....	2
Næringsliv.....	3
Miljø og byutvikling .....	4
Kunst, kultur og idrett .....	5
Samferdsel .....	7
Skole og oppvekst.....	8
Helse, omsorg og sosiale tjenester .....	9
Lokal ruspolitikk .....	10
Ansvarlig økonomisk politikk .....	11
Åpenhet og demokrati .....	12

## Kjære Sandnes-velger

**Sandnes Venstre** kjemper for frihet og muligheter for hver enkelt, samtidig som vi tar vare på hverandre. Frihet betyr at du skal få bestemme over deg selv.

Frihet betyr også at alle mennesker skal få gjøre det som gjør dem mest lykkelige, så lenge det ikke skader andre mennesker eller naturen.

Vi skal ta ekstra godt vare på dem som ikke har det bra.

Slik lager vi et godt samfunn for alle, uansett hvem du er.

Kort fortalt vil vi skape **en grønn framtid med frihet og muligheter for alle.**

Derfor kutter vi utslipp, satser på skolen og skaper nye jobber

## Næringsliv

Næringslivet er en av de viktigste grunnsteinene i Sandnes. Det er derfor viktig å sørge for at næringslivet har gode rammer for sin virksomhet. Vi vil legge til rette for bedrifter som er fremoverlente og ønsker å ta disse godt imot av kommunen. Vi ønsker å forenkle og redusere unødvendig byråkrati.

Sandnes er en av landets største landbrukskommuner og vi vil legge til rette for at landbruksnæringen kan videreutvikles. Matjorden må vi passe godt på og sørge for at fortetning og utvikling skjer i områder som alt er utviklet for dette.

Utelivet er en viktig del av næringen i byen. For å skape gode møteplasser til utelivet, trenger vi fleksibilitet og flere alternativer for innbyggeren. Serveringsnæringen skal tilby noe for enhver smak, samtidig som vi skal sørge for at bedriftene drives på en forsvarlig og trygg måte.

### **Sandnes Venstre vil:**

- At Sandnes kommune skal være en ja-kommune for både eksisterende og nyetablerte små og mellomstore bedrifter.
- At Sandnes kommune skal styrke og videreutvikle næringslivet i Forsand.
- Legge til rette for økt aktivitet i det gamle kommunehuset på Forsand.
- Redusere presset på naturen med å innføre en arealavgift som innebærer at det koster å bygge ned natur og matjord.
- Åpne for at det kan gis salgs- og skjenkebevilling til bokhandler, klesbutikker osv. gitt at de retter seg mot et voksent publikum.
- Ha et levende sentrum der både næringsliv og innbyggerne trives. Derfor mener vi at vi må styrke handels- og servicenæringen og drive byutviklingen som styrker.
- Fortsette å legge til rette for gode uterom og plasser for å sikre et levende sentrum som skaper gode opplevelser og arbeidsplasser.
- Legge til rette for at sjøbruksnæringen, både store og små, kan utvikles i kommunen.
- At Sandnes kommune skal være en aktiv pådriver for jordbruksutvikling i kommunen og sikre fortsatt næring og forskning, samt legge til rette for etablering av ny næring knyttet til landbruk, mat og gårdsturisme. Landbruket er en varig verdiskaper som må sikres gode kår.
- At kommunen aktivt samarbeider med nabokommuner om næringsutvikling og andre naturlige tjenester og tiltak.

## Miljø og byutvikling

Sandnes har en fantastisk natur og den har laget grunnlaget for velferden vår, men er sårbar. Sandnes Venstre vil ta vare på naturen. Vi vil gjøre det lettest og billigst å leve miljøvennlig.

Vi ønsker en bærekraftig byutvikling som går hånd i hånd med natur og miljø.

Vi vil ha høy utnytting av områdene rundt kollektivaksene. Samtidig må det være kort vei til turområder. Vi vil satse på grønn teknologi og tiltak basert på lav energibruk og fornybar energi

### Sandnes Venstre vil

- Jobbe for et bedre kollektivtilbud generelt, spesielt mellom bydelene og sentrum.
- Ikke bygge ut mer vindkraft i Sandnes fordi vi vil ta vare på den sårbare naturen og matjorden vi har.
- At videre bolig- og næringsutbygging skal prioriteres langs kollektivaksen.
- Ha gode turstier i alle bydeler.
- Verne om Sandnesmarkå og andre viktige naturområder og verdier rundt om i kommunen.
- Fortsette utbygging og opprusting av sykkelveier.
- Gi kommunene mulighet til å stille krav om solceller og lokal energiforsyning i kommunen, og gå foran gjennom å stille krav til at alle offentlige bygg skal ha solceller eller annen lokal energiproduksjon.
- Ha sterkere krav om miljøsertifisering ved kommunale innkjøp av varer og tjenester
- Sikre store nok grønt- og friområder i alle bydeler.
- Sørge for hurtiglading til elbiler og el-kjøretøy i sentrum.
- Sikre tilgang til landstrøm ved Sandnes Havn for å bidra til en enda mer miljøvennlig sjøtransport.
- At kommunen skal legge til rette for aktivt bruk og vedlikehold av «signalbygg» og viktige bygninger i Sandnes for å bevare byens historiske identitet.
- Opprette en byarkitektfunksjon for å ta ansvar over egenplanlegging, spesielt i sentrum.
- Vil føre en restriktiv utbyggingspolitikk av dyrket og dyrkbar matjord.
- At klima- og miljøbudsjettet har en statusrapport en gang i året der vi også vurderer om det er flere tiltak vi kan sette i gang for å redusere klimagassutslipp ytterligere.
- At byggeprosjekter og infrastrukturen rundt dette i sentrum skal planlegges for sosialt liv og handel på gatenivå. Dette må også gjelde bydelssentre.
- Sandnes skal fortsatt være en foregangskommune når det kommer til klimatilpasning og overvannshåndtering. Vi ønsker at kunnskapen skal nå befolkningen.
- Effektivisere eksisterende vannkraftanlegg.
- Ikke bygge ut vernende vassdrag.
- Etablere flere hundeparker i kommunen.
- Etablere en dyrevelferdsplan for Sandnes kommune.
- Søke om å få innføre lokale krav til ID-merking av hund og katt gjennom forsøksloven.

## Kunst, kultur og idrett

**Kulturtilbudet** i Sandnes er med på å gi folk noe å leve for, i tillegg til noe å leve av. Kulturen løfter kvalitet, fremmer dialog og skaper aktivitet. Kulturinstitusjoner er viktige arenaer for demokrati, fellesskap og forståelse på tvers av skillelinjer. Derfor vil Sandnes Venstre ha et levende og lokalt forankret kulturliv i kommunen. Kulturlivet må ha tilgang på lokaler, mennesker og ressurser, og det må være rom for både brede og smale kulturuttrykk i kommunen.

**Frivilligheten** spiller en avgjørende rolle i å skape gode lokalsamfunn med rom for alle. Frivillige organisasjoner gjør en uvurderlig innsats i å ta vare på de som har det vanskelig, og gir folk mulighet til å bruke sin fritid og sine evner til det beste for sine medborgere. Dette vil Sandnes Venstre hegne om og støtte oppunder.

**Idrettslag** og idrettsarenaer er viktige sosiale møteplasser for innbyggerne, og idretten må sikres en sentral plass i kommunens planer. De aller fleste barn og unge er innom et idrettslag i oppveksten. Idretten er derfor en viktig arena for å etablere vennskap, skape tilhørighet og sosial trening.

Gjennom idretten etableres det gode vaner for regelmessig fysisk aktivitet som varer hele livet, og dette utgjør en betydelig folkehelsegevinst både på kort og lang sikt. Idrettsanlegg er grunnlaget for idrettsaktivitet, og Sandnes Venstre vil derfor satse på fortsatt utbygging av idrettsanlegg som en viktig forutsetning for at idretten skal kunne tilby aktivitet til de som vokser opp i kommunen vår.

**Kulturminnevern** er både kulturvern og miljøvern. Det er viktig både for kommuneidentitet og trivsel å ta vare på bygninger, bygningsmiljøer, kulturlandskap og vegetasjon, både i sentrum og utover i kommunen.

### Sandnes Venstre vil:

- Ta vare på Langgata sine historiske kvaliteter og legge til rette for økt bruk.
- Bygge flere svømmehaller for å dekke behovet.
- Sikre nok treningsarealer til at barn og unge kan holde seg fysisk aktive.
- Jobbe for å etablere konkurranseanlegg på nasjonalt nivå for håndball, volleyball og innebandy.
- Arbeide for å øke tilskuddet til idrettslagene for å sikre at barn og unge kan delta i lagenes aktiviteter utenfor høye egenandeler.
- Øke tilskuddet til Sandnes Bibliotek for å øke aktivitet og videreutvikle seg som en arena for offentlig samtale og debatt.
- At Sandnes skal øke satsingen på kulturliv i kommunen.
- Jobbe for flere plasser i Kulturskolen og redusere kontingenten.
- Innføre frikort for barn og unge i kommunale svømmehaller.
- Ønsker å innføre en prøveordning med frikort til idrett og kultur tilbud til alle barn og unge.
- At folk som driver med amatørkultur skal ha tilgang til øvingslokaler med god standard, akustikk og lagerkapasitet.
- At kommunen skal sikre Sandnes kunst- og kulturhus økonomi til god drift.
- Ta vare på ungdomskafeen L54 med kulturaktiviteter.
- Utvide driftstilskuddet til frivillige lag og foreninger, og gjøre søknadsprosessen enklere.
- At det skal være enkelt og forutsigbart for kulturlivet å ha arrangementer i offentlige arealer.

## Program Sandnes Venstre

- At det skal arbeides for flere scener for rytmisk musikk i Sandnes.
- Bidra til støtte for å ta vare på verneverdige bygninger, og opprette en egen vernepris.
- Ha rause og forutsigbare rammevilkår for frivilligheten.
- Støtte opp om utviklingen av kulturaksen, Kino Kino og Gamlatorget.
- Sørge for en reell økning i kommunens tilskuddsordninger for kultur.
- Ha en egen kulturplan.
- Lage en plan for gatekunst.
- Jobbe for at Sandnes kunstforening får tilgang til ressurser og fasiliteter for å sikre videre vekst.
- Legge til rette for sambruk i alle kommunale nybygg.

## Samferdsel

I Sandnes skal vi ha et transporttilbud som er enkelt, billig, miljøvennlig og som effektivt får oss dit vi skal når vi skal. Vi vil ha et transportsystem som både styrker næringslivets konkurransekraft, reduserer utslippene og gjør det praktisk for innbyggerne å reise. Det vil vi gjøre ved å legge til rette for redusert reisetid og økt trafiksikkerhet. Vi vil satse på utvikling av infrastruktur og integrere nye transportløsninger som vil bidra til å styrke tilbudet.

### **Sandnes Venstre vil:**

- Ha et bedre transporttilbud for Forsand
- Gjøre det enkelt og rimelig å bruke kollektivtransport.
- Jobbe for at Staten skal ta et økt ansvar for kollektivsatsing og veibygging lokalt.
- Jobbe for å verne mest mulig matjord når byggingen av E39 Hove- Osli starter.
- Prioritere opp Tverrforbindelsen - Fylkesvei 505 Foss Eikeland – E39 Bråstein i Bymiljøpakken.
- Ha flere avganger på de mest trafikkerte bussrutene.
- Opprettholde drift på Oanes-Lauvik sambandet.
- Bedre ferjetilbudet i Lysefjorden.
- Ha høyest mulig utnyttelse av alle arealer som ligger nært til kollektivaksene.
- Arbeide for forsøksordning med å reise kollektivt for 15kr jfr. Haugalandsprosjektet.
- Etablere flere parkeringsplasser ved viktige knutepunkt i kollektivtrafikken i ytterkanten av sentrum.
- Bygge ut flere hurtigladestasjoner for elektriske biler og elsykkel i sentrum.
- Jobbe for å ha gode kollektivtilbud slik at folk lett kommer seg fra Sandnes og til viktige samfunnstjenester i andre deler av fylket.
- Fortsette å utvikle Sandnes som sykkelby.

## Skole og oppvekst

Sandnes ble kåret til den mest attraktive by i 2022 og befolkningen vår vokser raskt. Sandnes Venstre vil at vi også skal ha de mest attraktive og beste skolene og barnehagene. Da må lærerne og pedagoger ha gode arbeidsforhold og barna må ha trygge og gode læringsmiljø.

### **Sandnes Venstre vil:**

- Sikre god kvalitet og nok kvalifisert personale i barnehager, SFO og skole.
- Styrke tidlig innsats i barnehagene spesielt rettet mot språk, kommunikasjon og atferd.
- Gi skolene og barnehagene mulighet til å ansette flere yrkesgrupper.
- Ha en god skolehelsetjeneste for alle elevene i kommunen.
- At alle skoler og barnehager skal ha et godt inneklima.
- At alle skoler skal ha uteområder som legger opp til aktivitet.
- Spesielt se på behovet for skoleplasser i sentrum.
- Legge vekt på at flerspråklige i skoler og barnehager lærer norsk språk, kultur og levesett.
- Utfordre skolene til å inngå avtaler med Ungt Entreprenørskap med sikte på å starte elevbedrifter.
- At skolelokalet skal kunne være møtested i nærmiljøet også etter skoletid.
- Ha et eget mobbeombud for Sandnes.
- At alle elever i kommunen sikres et godt tilbud om svømmeopplæring med varighet på minimum et år.
- Arbeide for fleksible åpningstider i barnehager med makstid per døgn og uke.
- Sikre mangfold av barnehager med ulik profil og en blanding av offentlige og private aktører.
- Redusere byråkratiet i skolen.
- Legge til rette for mer innovasjon, kreativitet og teknologi i skolen.
- Styrke de praktisk-estetiske fagene.
- Sikre en bedre overgang fra barnehage til barneskole, ungdomsskole og videregående skole.
- Gi lærerne større frihet til selv å velge om de vil gi lekser basert på en pedagogisk tilnærming.
- Etterspørre evaluering av bruken av lekser.
- Styrke skolebibliotekene.
- Sørge for søskenmoderasjon og egne ordninger for lavinntektsfamilier.
- Samarbeide med kulturskolen og frivillige organisasjoner for å utvide aktivitetstilbudet i SFO.



## Helse, omsorg og sosiale tjenester

Du som bor i Sandnes kommune har krav på gode helse- og omsorgstjenester. Vi i Sandnes Venstre mener at det beste tilbudet er tilpasset individets behov og ønsker, og er lett tilgjengelige når de trengs.

Befolkningen vår blir eldre og antallet eldre kommer til å øke kraftig de neste årene. Sandnes Venstre mener at vi må satse mer på eldreomsorg. Vi vil møte alle eldre med et tilbud som gir valgfrihet og muligheten til å leve så frie, selvstendig og innholdsrike liv som mulig.

### **Sandnes Venstre vil:**

- Prioritere forebyggende tiltak for god psykisk helse hos barn, ungdom og voksne.
- Styrke tiltak for å oppdage og behandle skolefravær.
- Styrke tiltak for å registrere og forebygge uønsket skolefravær.
- Gi barnevernet nok ressurser for å dekke behov.
- Opprette flere helsesjuepleierstillinger, slik at de kan være mer til stede på den enkelte skole.
- Gi alle barn muligheter til å delta i fritidsaktiviteter.
- Vurdere kommunale stimulerings tiltak for å få flere fastleger i Sandnes.
- At alle som trenger omsorg, skal få tjenester som er tilpassa den enkeltes behov, og få bo i egen bolig så lenge det er forsvarlig.
- At eldreomsorgen skal få en balansert utbygging i takt med de økte behovene, og med tilbud på alle omsorgsnivå - både eldresentrene, hjemmetjenester, bofellesskap for aldersdemente og sykehjem.
- Bygge flere kommunale boliger i tråd med boligsosial handlingsplan, for personer med nedsatt funksjonsevne.
- Styrke ettervernet i kommunen ved å bygge flere tilrettelagte boliger. Dette vil skape verdigere boforhold og gi en lettere tilbakeføring til samfunnet.
- Støtte de pårørende, som er en viktig ressurs i alt omsorgsarbeid.
- At kommunen må sikre tomter for framtidige helse- og omsorgsbygg.
- At kommunen skal være en aktiv pådriver for utvikling og bruk av smarte tjenester innen helsevesenet.
- Styrke samhandling mellom primærhelsetjeneste og spesialisthelsetjenesten.

## Lokal ruspolitikk

Venstre vil ha en human ruspolitikk der vi behandler brukere med verdighet. Ruspolitikken må være kunnskapsbasert, sette mennesket i sentrum, og gi folk muligheten til å leve trygge og gode liv. Derfor må vi møte avhengighet med hjelp og behandling, fremfor straff. Sandnes Venstre vil gi en bedre rusomsorg ved å etablere et værested for rusavhengige, redusere ventetiden for behandling, legge til rette for rustestingsapparater og øke støtten til frivillige aktører på rusfeltet.

### **Sandnes Venstre vil:**

- Styrke behandlingskapasiteten for rusavhengige, slik at de er sikret umiddelbar helsehjelp, et botilbud og at de som ønsker det ikke må vente på nødvendig behandling.
- Satse på forebyggende tiltak rettet mot unge, deriblant samarbeid mellom helsetjenester og skolene med informasjon om rusmiddelbruk.
- Gjennomføre prøveprosjekt med regulert omsetning av cannabis i Sandnes kommune for å skadere redusere og ta kontroll over det illegale markedet.
- Samarbeide med allerede etablerte offentlige tjenester om å etablere brukerrum for rusavhengige.
- Sørge for at det finnes trygge møteplasser for mennesker i aktiv rus.
- Jobbe for anonyme tilbud med rusmiddeltesting, for å forhindre bruk av farlige stoffer.

## Ansvarlig økonomisk politikk

Sandnes venstre vil føre en langsiktig politikk for kommunens økonomi. Dette krever god budsjettstyring og høy kommunal egenfinansiering av investeringer. Bo- og arbeidsmarkedet på Jæren omfatter mange kommuner, og stadig flere oppgaver må løses interkommunalt unntatt folkevalgt styring.

Aktuelle utfordringer er både arealutnytting, jordvern, tjenesteutvikling, infrastruktur og samferdsel. Samtidig kan større kommuner gi lengre avstand mellom kommunale representanter og folk flest, og kan også øke utgiftene til administrasjon og styring.

### **Sandnes Venstre vil:**

- Føre en langsiktig økonomisk politikk.
- Unngå å innføre eiendomsskatt så langt som mulig og så lenge innbyggerne får de tjenester de har krav på.
- Redusere kommunalt eierskap som ikke har en klar samfunnsmessig begrunnelse.
- At ekspropriasjon bare skal bli brukt til særs viktige samfunnsformål.
- At Sandnes tar et regionalt ansvar for å bygge nok boliger til å dekke behovet i regionen.
- Kontinuerlig jobbe for å forenkle utformingen av kommunale regler, forskrifter og skjema for å forbedre brukervennligheten.
- Spre kunnskap om hvordan innbyggerne kan redusere sitt vannforbruk og informere om muligheten å installere vannmålere.

## Åpenhet og demokrati

Et sterkt lokaldemokrati er viktig for Venstre og vi ønsker å styrke lokaldemokratiet slik at beslutninger kan tas nærmere der folk bor. Derfor er det viktig for oss å gi mer makt til områdeutvalgene. Venstre vil ha mer åpenhet i kommunens arbeid og styrke innbyggernes mulighet til medvirkning.

### **Sandnes Venstre vil:**

- At 16- og 17 åringer skal ha stemmerett ved kommunevalg i Sandnes.
- Gi mer makt til områdeutvalgene slik at saker avgjøres nærmere der folk bor.
- Prøve ut borgerpanel i kommunen, en ny form for innbyggermedvirkning.